

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням Вченої ради ХДАЕУ

від 26 березня 2026 р., протокол №11

Введено в дію наказом ректора

від 26 березня 2026 р. №11/ОД

Юрій КИРИЛОВ

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ З ПРЕДМЕТУ НМТ:

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

для прийому на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі на основі
ПЗСО та НРК5

Кропивницький – 2026

Зміст блоку Національного мультипредметного тесту з історії України відповідає чинній програмі Зовнішнього незалежного оцінювання з історії України від 26.06.2018 № 696.

Основні теми, які передбачені тестовими завданнями стосуються історичного періоду «Історія України в другій половині XVI ст. – початку XXI ст.».

Програма навчальної дисципліни

Тема 1 Вступ до історії України

Історія України як наука. Періодизація історії України. Джерела з історії України: речові, усні, писемні, візуальні.

Тема 2. Стародавня історія України

Поява та розселення людей на території України. Заняття привласнювального господарства. Революція Неолітична Поширення землеробства й скотарства на землях України. Ремесла. Трипільська середньостогівська археологічні культури. Кочовики раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та в Криму. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян. Історичні витоки українського народу.

Тема 3. Русь-Україна (Київська держава)

Розселення східнослов'янських племінних союзів (поляни, сіверяни, уличі, тиверці, Хорвати (білі хорвати), Волиняни (дуліби, бужани), древляни). Назва «Русь». Руська земля. Утворення Русі-України (Київської держави). Внутрішньо та зовнішньополітична діяльність перших київських князів.

Державотворення кінця Хсердини XI ст. Запровадження християнства як державної релігії. «Руська правда». Правління наступників Ярослава Мудрого. РусьУкраїна (Київська держава) в першій третині XII ст. Боротьба з половецькою

загрозою. Роздробленість Русі-України (Київської держави). Суспільнополітичне та господарське життя. Культура й духовність.

Тема 4. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала

Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Розбудова Галицько-Волинської держави (королівства Руського) в 1238—1264 рр. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава) за нащадків Данила Романовича.

Суспільно-політичне та господарське життя. Культура й духовність.

Тема 5. Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV – першій половині XVI ст. Кримське ханство

Змагання Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину.

Входження українських земель до складу сусідніх держав (Угорське королівство, Молдавське князівство, Османська імперія, Московське царство). Кревська унія. Велике князівство Руське Свидригайла. Остаточна ліквідація Волинського та Київського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Виникнення козацтва. Соціально-економічне життя. Культура й духовність.

Тема 6. Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст.

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни у соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 1590-х рр. Братський рух. Утворення греко-католицької церкви. Культура й духовність.

Тема 7. Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.

Зміни в соціально-економічному житті. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства та

Османської імперії. Козацькі повстання 1620-1630-х рр. «Ординація Війська Запорозького...». Відновлення православної церковної ієрархії 1620 р. Культура й духовність.

Тема 8. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави – Війська Запорозького. Зовнішньополітична діяльність уряду Б. Хмельницького.

Тема 9. Козацька Україна наприкінці 50-80-х рр. XVII ст.

Внутрішня ситуація в Україні у 1648 році. Причини національно-визвольної війни середини XVII століття. Військові дії 1648-1649 років. Посилення народного руху. Ліквідація польсько-шляхетського режиму. Зборівський мирний договір 1649 року. Формування козацької держави та її соціально-економічна база. Відновлення військових дій. Битва під Берестечком. Білоцерківський мирний договір 1651 року. Битви під Батогом і Жванцем. Внутрішня і зовнішня політична ситуація Української козацької держави наприкінці 1653 року. Переяславська рада, "Березневі статті" 1654 року та їх оцінка в сучасній історіографії. Військові дії 1654-1657 років.

Тема 10. Українські землі наприкінці XVII – в першій половині XVIII ст.

Гетьманування І. Виговського та Ю. Хмельницького. Поділ козацької України на два гетьманства. Період Руїни в українській історії. Боротьба за возз'єднання Української держави /червень 1663 – вересень 1676 рр./. І. Брюховецький. Андрусівське перемир'я 1667 р. та закріплення поділу України між Росією і Польщею. Гетьман Правобережної України П. Дорошенко. Руїна. Занепад Правобережжя. Українська державність наприкінці XVII–у XVIII ст. "Вічний мир" 1686 р. і остаточне закріплення поділу України. Гетьманування І. Мазепи. Союз із Швецією. Полтавська битва 1709 р.

Тема 11. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Колоніальна політика Російської імперії щодо України у XVIII ст. Українська політика Петра I. Обмеження гетьманських прав. Антиукраїнська політика Катерини II. Ліквідація Гетьманщини /1764-1781 рр./. Юридичне оформлення кріпосного права на Лівобережжі в кінці XVIII ст. Перехід Правобережної України під владу Російської імперії.

Тема 12. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.

Політико-адміністративний устрій українських земель у складі Російської імперії. Участь українців в російських війнах. Соціально-економічний розвиток українських земель. Антикріпосницькі виступи на українських землях першої половини XIX ст. Масонство. Декабристський рух. Польське повстання 1830–1831 рр. Кирило-Мефодіївське братство.

Тема 13. Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії та адміністративно-територіальний устрій. Політика австрійського уряду щодо українців. Національне та соціально-економічне становище українського населення. Форми соціального протесту населення. Початок національного відродження.

Тема 14. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Освіта, наука, література, образотворче мистецтво, архітектура. «Історія русів». Галицько-руська матиця. Собор руських учених.

Тема 15. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

Скасування кріпацтва, буржуазні реформи 60-70 рр. Формування промислового пролетаріату та становлення класу буржуазії. Революціонери-демократи. Діяльність Т. Г. Шевченко. Антиукраїнська політика самодержавства.

Валуєвський циркуляр 1863 р. та Емський указ Олександра II.

Тема 16. Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.

Соціально-економічний розвиток в другій половині XIX ст. Кооперативний рух. Суспільно-політичні течії другої половини XIX ст. Перші політичні партії. Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Українські видання: «Правда», «Діло», «Записки Наукового товариства імені Шевченка». Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Політизація українського національного руху та утворення перших політичних партій.

Тема 17. Культура України другої половини XIX – на початку XX ст.

Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Релігія і церква.

Тема 18. Українські землі у складі Російської імперії в 1900-1914 рр.

Соціально-економічний розвиток України на початку XX ст. Україна в роки першої російської революції 1905-1907 рр. Національне питання в програмах і діяльності політичних партій. Аграрна політика П. Столипіна в Україні та її економічні та політичні наслідки. Причини і характер Першої світової війни. Україна в завойовницьких планах Німеччини і Австро-Угорщини. Головні військові дії на території України. Економічне та політичне становище України в роки війни.

Тема 19. Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900-1914 рр.

Соціально-економічний розвиток. Розвиток національно-визвольного руху. Русько-українська радикальна партія (1890 р.), Українська народно-демократична партія (1899 р.), Руська народна партія (1900 р.).

Тема 20. Україна в роки Першої світової війни.

Цілі воюючих держав щодо України. Політичні організації та їх позиції.

Українські січові стрільці. Початок бойових дій. Галицька битва (серпень-вересень 1914 року). Російська окупація Галичини та Буковини у 1914 р. Горлицька битва (прорив). Брусилівський прорив травень(червень) – липень(серпень) 1916 року. Наслідки Першої світової війни.

Тема 21. Початок Української революції.

Україна в період Лютневої революції 1917 р. Заснування Української Центральної Ради (УЦР), її соціальна база і програма. Український національний конгрес. Перший і Другий універсали УЦР. Утворення уряду України – Генерального секретаріату. Жовтневий переворот в Петрограді і ставлення до нього УЦР. Проголошення УНР. I-й Всеукраїнський з'їзд Рад. Проголошення більшовицької УНР. Міждержавні відносини РНК РСФРР та УЦР наприкінці 1917 – на початку 1918 р. Ультиматум Раднаркому УЦР та його наслідки. Початок громадянської війни в Україні. Мирні переговори в Брест-Литовську та участь в них делегації УНР. IV Універсал УЦР. Проголошення незалежності України. Умови Брестського миру та їх наслідки для України. Вступ австронімецьких військ на територію України. Повернення УЦР у Київ. Прийняття Конституції УНР. М. Грушевський – перший президент України. Завершення доби УЦР.

Тема 22. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності.

Гетьманат П. Скоропадського. Внутрішня та зовнішня політика гетьманського уряду. Утворення Національного союзу, його діяльність. Падіння гетьманського уряду. Прихід до влади Директорії УНР. Соціальна і економічна програма Директорії. Причини падіння впливу Директорії в українському суспільстві. Посилення національно-визвольного руху в західноукраїнських землях у 1917-1918 рр. Проголошення ЗУНР. Акт злуки УНР і ЗУНР 22 січня 1919 р. Саморозпуск Директорії і уряду УНР. Ризький мир 1921 р. Затухання громадянської війни. Підсумки і уроки Української національно-демократичної

революції 1917-1920 рр.

Тема 23. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні.

Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антирелігійна кампанія. Неп в УСРР. Входження УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика коренізації/українізації в УСРР. Згорання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих.

Тема 24. Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні.

Форсована індустріалізація, Насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932-1933 рр. - геноцид Українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Політичні процеси 1920-хпочатку 1930-х рр. Згорання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Національно-демографічні зміни. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія.

Тема 25. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період.

Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна політика та міжнаціональні відносини. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Українські політичні і громадські організації. Українська військова організація та ОУН. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й соціально-економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ.

Тема 26. Україна в роки Другої світової війни.

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. Радянізація. Масові політичні репресії 1939–1940 рр. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941–1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок». Масове знищення мирного населення. Голокост. Опір окупантам.

Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Поліська Січ. Українська повстанська армія. Українсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942–1943 рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни. Культура й духовність.

Тема 27. Україна в перші повоєнні роки.

Україна – співзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах.

Посилення радянізації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944–1950-х рр. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944–1946 рр.). Операції «Вісла» і «Захід». Ліквідація УГКЦ. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946–1947 рр. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції. Культура й духовність.

Тема 28. Україна в умовах десталінізації.

Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах. XX з'їзд КПРС.

Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Зміни адміністративно-територіального устрою УРСР. Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Зміни адміністративно-територіального устрою: входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством. Зародження дисидентського руху та його течії. «Шістдесятництво». Антирежимні виступи 1960-х рр.

Тема 29. Україна в період загострення кризи радянської системи.

Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки.

Тема 30. Відновлення незалежності України.

Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення Автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.). Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України.

Тема 31. Становлення України як незалежної держави.

Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільнополітичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України в 1991-1998 рр. та в 1998—2004 рр. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий

простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева революція. Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність.

Тема 32. Творення нової України

Суспільно-політичне життя України в 2005 – 2013 рр. Авторитарний режим Віктора Януковича. Революція Гідності. Небесна Сотня. Анексія Росією Криму. Агресія Росії проти України. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти. Спроби мирного, врегулювання. Соціально-економічний розвиток України до і після 2014 р. Євроінтеграційний поступ України: угода про асоціацію між Україною та ЄС. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС Для громадян України. Культура й духовність. Повномасштабна війна РФ проти України Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти.

Перелік питань, що виносяться на вступне випробування (співбесіду):

1. Предмет і завдання історії України як науки
2. Особливості використання речових, усних, писемних і візуальних джерел.
3. Характеристика привласнювального господарства та його еволюції.
4. Значення античних міст-колоній Північного Причорномор'я та Криму.
5. Передумови та особливості утворення Київської держави.
6. Роль «Руської правди» у формуванні правової системи.
7. Роль Данила Романовича у становленні Королівства Руського.
8. Наслідки монгольської навали для південно-західних земель Русі.
9. Політичне значення діяльності Свидригайла та ідеї Великого князівства Руського.
10. Причини та наслідки Кревської унії для українських земель.
11. Причини виникнення та ранній розвиток українського козацтва.
12. Особливості інкорпорації українських земель до складу іноземних держав у XIV – XV ст.
13. Значення Люблінської унії для державотворення на території українських земель.
14. Значення Берестейської унії для державотворення на території українських земель.

15. Особливості культурно-релігійного розвитку українського народу у складі Речі Посполитої.
16. Особливості мистецького розвитку українського народу у складі Речі Посполитої.
17. Соціально-економічний лад українського суспільства в умовах Речі Посполитої (1569-1648 рр.).
18. Козацтво як український феномен XVI – XVIII ст.
19. Вплив козацької традиції на державотворчі процеси в Україні та формування українського національного характеру.
20. Охарактеризуйте передумови та початок Національно-визвольної війни середини XVII ст.
21. Економічний потенціал України в часи Національно-визвольної війни середини XVII ст.
22. Основні воєнні події та процес державотворення Держави Війська Запорозького у ході Української революції та Національно-визвольної війни середини XVII ст.
23. Державотворчий процес Гетьманщини у добу «Руїни».
24. Етапи поділу Речі Посполитої та особливості інтеграції українських земель до складу Австрійської імперії у XVIII ст.
25. Особливості інтеграції українських земель до складу Російської імперії у XVIII ст.
26. Ліквідація російським царизмом політичної автономії Гетьманщини і Запорізької Січі.
27. Особливості «національного відродження» на українських землях протягом XIX ст. у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії.
28. Особливості «національного відродження» на українських землях протягом XIX ст. у складі Російської імперії.
29. Історія Кримського півострова.
30. Особливості політизації «національного відродження» на українських землях на початку XX ст.
31. Особливості історичного розвитку українських земель на початку XX ст.
32. Причини революційних подій 1905–1907 рр. на українських землях у складі Російської імперії.
33. Причини революційних подій 1917–1920 рр. та падіння царизму в Російській імперії.
34. Революційні події 1917–1920 рр.
35. Фактори знищення УНР і державності України протягом 1917–1920 рр.
36. Причини перемоги радянського режиму на території України.
37. Державне будівництво Західноукраїнської УНР.
38. Національна політика Польщі, Румунії та Чехословаччини на західноукраїнських землях протягом 1921–1939 рр.

39. Карпатська Україна.
40. Українські політичні і громадські організації. Українська військова організація та ОУН.
41. Масові політичні репресії 1939–1940 рр.
42. Злочини комуністичного тоталітарного режиму.
43. Окупація України військами Німеччини та її союзниками.
44. Масове знищення мирного населення. Голокост.
45. Опір окупантам та Український визвольний рух.
46. Проголошення Акта відновлення Української Держави.
47. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України.
48. Депортація кримських татар та інших народів Криму.
49. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом.
50. Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях.
51. Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах.
52. Трансформація суспільно-політичного ладу СРСР та її прояв в Україні.
53. Трансформація економічного ладу СРСР та її прояв в Україні.
54. Особливості «радянського суспільства» та «радянської людини».
55. Передумови та причини розпаду СРСР.
56. Україна в умовах незалежності: еволюція суспільно-політичного ладу в Україні
57. Особливості української економічної системи періоду 1991–2003 рр. Основні етапи її розвитку
58. Багатовекторність української зовнішньої політики протягом 1991–2014 рр.
59. Причина та перебіг Революції Гідності
60. Початок військової агресії РФ проти України 2014 р.
61. Повномасштабна агресія РФ проти України у 2022–2024 рр. Реакція світової спільноти.
62. Сучасне геополітичне становище України.

Список рекомендованої літератури

1. Бут О. М. Історія України : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 632 с.
2. Власов В.С. Історія України (Вступ до історії) : підруч. для 5-го кл.
3. Власов В. С. Історія України: 8 клас : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. К. : Генеза, 2008. 304 с.
4. Гетьманчук М. П. Історія України : навч. посіб. Київ : Знання, 2015. 415 с.
5. Гончарук П. С. Історія України : навч. посіб. Київ : Знання, 2005. 478 с.
6. Грицак Я. Й. Нарис історії України : формування модерної української

- нації XIX–XX ст. Київ : Генеза, 2000. 360 с.
7. Гупан М. Н., Пометун О. І., Фрейман Г. О. Історія України: 10 кл. Рівень стандарту. Академічний рівень. К.: Видавничий дім «Світ знань», 2010. 288 с.
 8. загальноосвіт. навч. закл.– К. : Генеза, 2013. 256 с.
 9. Котляр М. Ф., Кульчицький С. В. Історія України : навч. посіб. Київ : Альтернативи, 2003. 488 с.
 10. Кульчицький С, Шаповал Ю. Історія України (1939-2001): підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2005. 320 с
 11. Литвин В. М. Історія України : підручник. Київ : Наукова думка, 2010. 816 с.
 12. Палій О. А. Короткий курс історії України. Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2017. 464 с.
 13. Пометун О. І., Гупан М. Н. Історія України : підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. Х. : Сиція, 2012. 366 с.
 14. Пометун О. І., Гупан М. Н. Історія України: підр. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл.: рівень стандарту, академічний рівень К. : Освіта, 2011. 336 с.
 15. Реєнт О. П. Малій О. В. Історія України : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2009. 240 с.
 16. Реєнт О. П., Малій О. В. Історія України : підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2010. 240 с.
 17. Свідерський Ю.Ю., Ладиченко Т.В., Романишин Н.Ю. Історія України. 7 клас : підручник. К.: Грамота, 2007. 272 с.
 18. Смолій В. А. Степанков В. С. Історія України: Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів. 2-е вид. К.: Генеза, 2011. 224 с.
 19. Смолій В. А., Степанков В. С. Історія України : навч. посіб. Київ : Альтернативи, 2005. 367 с.
 20. Смолій В. А., Степанков В. С. Історія України: підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2007. 224 с.
 21. Струкевич О. К., Романюк І. М., Дровозюк С. І. Історія України : підручн. Для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень) К. : Грамота, 2011. 320 с.
 22. Струкевич О. К., Романюк, Т. П. Пірус. Історія України : підруч. для 8-го кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Грамота, 2008. 272 с.
 23. Субтельний О. Історія України. Київ : Либідь, 1991. 512 с.
 24. Турченко Ф. Г. Історія України: 10 кл. підруч. для загальноосвіт. навч. закл. : профільний рівень К.: Генеза, 2010. – 304 с.
 25. Турченко Ф. Г., Марочко В. М. Історія України: підручник для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2009. 352 с.
 26. Турченко Ф. Новітня історія України (1939 – початок XXI ст.): підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2006. 384 с.
 27. Швидько Г. К. Історія України, XVI – XVIII ст. / підруч. для 8-го кл.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт НАН України / <http://www.nas.gov.ua>.
2. Офіційний веб-сайт Інституту історії НАН України / <http://history.org.ua>.

Критерії оцінювання відповіді

Бал	Критерії
200	Абітурієнт має ґрунтовні і системні знання з історії України, вільно оперує понятійним апаратом, знає основні проблеми історії України, їх мету та завдання. Вміє висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, може аналізувати історичну інформацію та джерела, робити порівняльний аналіз та проводити історичні аналогії в контексті як окремої проблем. Вільно оперує фактами, подіями, знаннями про історичних діячів
195	Абітурієнт має ґрунтовні системні знання з історії України, вільно оперує термінологією, простежує причинно-наслідкові зв'язки. Вміє висловлювати власні судження і аргументувати, може аналізувати історичну інформацію. Вільно оперує фактами, подіями, знаннями про історичних діячів
190	Абітурієнт має глибокі міцні і системні знання з усього курсу історії України, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми української історії, їх мету та завдання. Вміє висловлювати власні судження і аргументувати, може аналізувати історичну інформацію. Простежує причинно-наслідкові зв'язки. Вільно оперує фактами, подіями, знаннями про історичних діячів
185	Абітурієнт має глибокі міцні і системні знання з історії України, може чітко сформулювати дефініції, використовуючи історичну термінологію. Орієнтується в історичній карті, періодизації та глибинній сутності процесів, що відбувалися в той чи інший хронологічний період. Оперує більшістю фактами, подіями, знаннями про історичних діячів
180	Абітурієнт демонструє достатній рівень володіння матеріалом

	з усього курсу української історії, вільно оперує термінологією, знання мають систематичний ґрунтовний характер. Простежує причинно-наслідкові зв'язки. Оперує більшістю фактами, подіями, знаннями про історичних діячів
175	Абітурієнт має достатні знання з курсу історії України, формулює дефініції, використовує історичну термінологію, може зробити аналіз деяких проблем історичного розвитку України. Орієнтується в періодизації та глибинній сутності процесів, що відбувалися в той чи інший хронологічний період. Оперує обмеженою кількістю фактів, подій, знань про історичних діячів
170	Абітурієнт має системні знання з усього теоретичного курсу, може сформулювати дефініції, використовуючи історичну термінологію, Орієнтується в періодизації та сутності процесів, що відбувалися в той чи інший хронологічний період. Рівень встановлення причинно-наслідкових зав'язків на середньому рівні. Оперує обмеженою кількістю фактів, подій, знань про історичних діячів
165	Абітурієнт знає програмний матеріал повністю, робить висновки, може зробити аналіз окремої проблеми, не виходячи за межі теми. Недостатньо вільно володіє понятійним апаратом. Слабкі навички встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Оперує обмеженою кількістю фактів, подій, знань про історичних діячів
160	Абітурієнт досить вільно орієнтується в програмному матеріалі, самостійно робить висновки, але не може вийти за межі теми, зробити порівняльний аналіз. Має складності у використанні понятійного апарату. Слабкі навички встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Оперує мінімальною кількістю фактів, подій, знань про історичних діячів
155	Абітурієнт знає програмний матеріал з історії України, може зробити висновки, але не вміє аналізувати конкретний матеріал або порівняти між собою певні періоди. Не достатньо володіє понятійним апаратом. Слабкі навички встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Оперує мінімальною кількістю фактів, подій, знань про історичних діячів
150	Абітурієнт володіє програмним матеріалом, намагається робити висновки, аналізувати матеріал, але не може вийти за межі теми. Може висвітлити сутність лише окремих понять. Оперує мінімальною кількістю фактів, подій, знань про

	історичних діячів
140	Абітурієнт в цілому знає програмний матеріал, але не вміє самостійно робити висновки, аналізувати матеріал, не може вийти за межі теми. Недостатньо вільно володіє понятійним апаратом. Слабкі навички встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Оперує мінімальною кількістю фактів, подій, знань про історичних діячів
130	Абітурієнт знає основні теми курсу історії України, має уявлення про основні етапи історичного процесу. Наводить одиничні приклади, іноді доповнює виклад матеріалу власними спостереженнями. Оперує мінімальною кількістю фактів, подій, знань про історичних діячів. Не розвинуті навички встановлення причинно-наслідкових зв'язків
120	Абітурієнт має уявлення про основні періоди розвитку українських земель, іноді підкріплює свої знання прикладами. Термінологічним апаратом фактично не володіє, пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Не розвинуті навички встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Оперує мінімальною кількістю фактів, подій, знань про історичних діячів.
110	Абітурієнт знає основні проблеми з історії України, але його знання мають загальний характер. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Не розвинуті навички встановлення причинно-наслідкових зв'язків.
100	Абітурієнт має фрагментарні знання з історії України, має уявлення про основні етапи розвитку історії українських земель, але його знання мають загальний характер, не підкріплені прикладами. Не розвинуті навички встановлення причинно-наслідкових зв'язків.